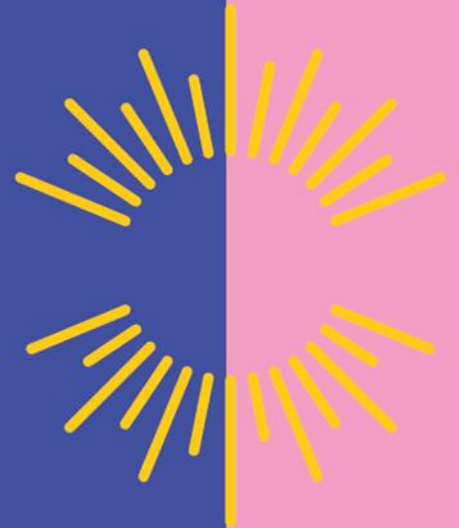

Arviointikertomus 2025

Väliarviointi

Lapin hyvinvointialue

Tarkastuslautakunta 19.11.2025 § 94

Sisällysluettelo

1	Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta	4
1.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	4
1.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	5
1.3	Tarkastuslautakunnan arviointityö käytännössä	6
	<i>Arviointihavainnot – Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta.....</i>	<i>8</i>
2	Tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointia	9
2.1	Valtakunnalliset tavoitteet.....	9
2.2	Talouden tasapaino strategisena tavoitteena Lapin hyvinvointialueella	12
	<i>Arviointihavainnot – Tavoitteet ja niiden toteutuminen</i>	<i>16</i>
3	Talouden arviointia.....	16
3.1	Hyvinvointialueiden rahoitus.....	16
3.2	Talousarvio 2025 ja talousarvion muutokset	18
3.3	Talouden sopeuttamisohjelma.....	22
3.4	Alijäämän kattaminen.....	25
3.5	Arviointimenettely.....	30
	<i>Arviointihavainnot – Talouden arviointia</i>	<i>34</i>
4	Lähteet.....	34

Kuvaluettelo

Kuva 1. Vuoden 2025 arviointikertomuksen valmistelun vuosiprosessi.	7
Kuva 2. Hyvinvointialueiden tavoitteet vuosille 2025–2029.....	10
Kuva 3. Hyvinvointialueiden itsearviointi 2025 / valtakunnalliset tavoitteet 2023-2025 (N=23).....	11
Kuva 4. Sosiaali- ja terveydenhuollon asukaskohtaiset nettokäyttökustannukset vuonna 2024.	15
Kuva 5. Alijäämän kehitys 2023–2025, 1 000 euroa.	26

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet ajalla 9.6.-31.12.2025.....	5
Taulukko 2. Talouden tasapaino strategisena tavoitteena vuosina 2023–2025.	13
Taulukko 3. Siirtymätasaukset hyvinvointialueittain 2024-2025, euroa.	17
Taulukko 4. Aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet talousarviossa 2025. Toteumavertailu 2023, 2024 ja väliarviointi 2025.	19
Taulukko 5. Lapin hyvinvointialueen tuloslaskelma 2025 (Q3).....	20
Taulukko 6. Lainat ja vuokravastuut euroa per asukas vuonna 2024.....	22
Taulukko 7. Laphan sopeuttamiskärjet ja kustannushyödyt.	25
Taulukko 8. Tunnuslukuja hyvinvointialueittain (Q3/2025).	27
Taulukko 9. Arviointimenettelyssä olevien hyvinvointialueiden tunnuslukuja.	33

Lukuohje

- Jokaisen pääluvun sisällön tärkeimmät arviointihavainnot ovat koottuna sinisellä pohjalla omassa osiossaan luvun lopussa.
- Sisällysluettelossa päälukujen viimeinen otsikko ohjaa suoraan kunkin pääluvun em. arviointihavaintoihin.
- Tässä asiakirjassa käytettyjen arviointimerkintöjen selitykset:

Selitys	Merkintä
tavoite on toteutunut	toteutunut
tavoitteen toteutus on aloitettu, kesken	kesken
tavoite ei ole toteutunut	ei toteutunut

1 Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta

”Laatu on tärkeä menestystekijä.”

Tarkastuslautakunta¹

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunta on suoraan aluevaltuuston alainen lakisäätäinen toimielin, jonka tehtävistä on säädetty hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021, jäljempänä hyvinvointialuelaki) 125 §:ssä ja Lapin hyvinvointialueen (jäljempänä Lapha) hallintosäännön² (jäljempänä HS) 93 §:ssä. Tarkastuslautakunta huolehtii hyvinvointialueissa säädettyjen tehtävien mukaisesti hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä, hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toimintaan ja talouteen kohdistuvasta tavoite-, tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuusarviointista sekä sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnasta. Tarkastuslautakunta tekee myös aluevaltuustolle esityksen siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja vastuuvapaus myöntää tilivelvollisille (HS 93 §).

Tarkastuslautakunta toimii hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan muista lautakunnista poiketen suoraan valtuuston alaisena, mikä korostaa lautakunnan riippumattomuutta aluehallituksesta ja muusta toimivasta johdosta. Aluehallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi hyvinvointialueen hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta tuottaa aluevaltuustolle objektiivista arviointitietoa toiminnan ja talouden ohjausta, kehittämistä sekä tulevaa päätöksentekoa varten. Arvioinnin objektiivisuutta varmistaa myös esteellisyyssäännösten noudattaminen arviointien valmistelussa. Arvioinnin tehtävänä on edistää hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä toimintatapojen kehittämistä. Tarkastuslautakunta on päivittänyt 27.3.2025 § 30 tarkastuslautakunnan arviointiperiaatteet vuosille 2025–2027. Arvioinnissa vastataan kysymyksiin, millä tavalla arviointitoimintaa suoritetaan ja mihin tietoon arviointi perustuu.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman, joka kohdistuu koko tarkastuslautakunnan aluevaltuuston toimikautta vastaaviin vuosiin ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsi-

¹ Tarkastuslautakunta 22.5.2024 § 43. Arviointikertomus 2023, s. 7

² Aluevaltuusto 7.4.2025 § 16

tellään aluevaltuustossa samassa kokouksessa kuin tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.³ Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Lisäksi tarkastuslautakunta voi antaa aluevaltuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan aluevaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan, joka huolehtii hyvinvointialueen hallinnon ja talouden tarkastamisen ja arvioinnin järjestämisestä ja muista sille säädettyistä tehtävistä. Lautakunnan tehtävä kohdistuu aluevaltuuston toimikautta vastaaviin vuosiin. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Aluevaalit pidettiin 13.4.2025. Lapin hyvinvointialueen aluevaltuusto nimesi 9.6.2025 § 34 tarkastuslautakunnan jäsenet. Kolme jäsentä (Tuula Eilittä, Paula Nevalainen ja Vesa Puuronen) on toiminut myös kaudella 2022–2025 Lapin hyvinvointialueen tarkastuslautakunnassa. Tarkastuslautakunnan ensimmäinen kokous pidettiin 17.6.2025. Puheenjohtajana on toiminut Tapio Lintula ja varapuheenjohtajana Saana Palovaara (Taulukko 1).

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet ajalla 9.6.-31.12.2025.

Jäsen	Varajäsen
Lintula Tapio (puheenjohtaja)	Ylinampa Vesa
Palovaara Saana (varapuheenjohtaja)	Wiens Varpu
Aine Valtteri	Pätsi Henri
Eilittä Tuula Erkkilä Akseli	Keinänen Juhani
Hokkanen Riitta-Maija	Aikio Sari
Kontiola Lasse	Karvo Ari
Lakso Laura	Ruokamo Anita
Lampela Mikko	Tuokila Eero
Majjala Eeva-Maria	Hautala Marjo
Maisonvaara Laura	Paasivirta Katja
Nevalainen Paula	Korrensalo Arja

³ Hyvinvointialuelaki § 125

Jäsen	Varajäsen
Olsen Janne	Stauffer Krista
Puuronen Vesa	Paananen Tuomas
Tuomaala Tilda	Ervasti Enni
Urpilainen Ismo	Haavikko Anne-Marie

Tarkastuslautakunnalla on ollut kokouksia kuukausittain ajalla 1.1. - 30.9.2025 yhteensä kahdeksan kertaa, joissa on käsitelty 79 asiaa. Kokoukset on pidetty pääasiassa sähköisinä Teamsissa, kolme kokousta on järjestetty Teamsin ohella läsnäolokokouksina (30.1.2025; 15.5.2025 ja 24.9.2025). Läsnäolokokouksiin osallistui 20 jäsentä tai varajäsentä.

Lapin hyvinvointialueen aluevaltuusto on päättänyt 31.8.2022 § 84 valita tarkastuslautakunnan 17.8.2022 § 20 esityksen mukaisesti Lapin hyvinvointialueen tilintarkastajaksi tilikausille 2022 ja 2023 kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneen KPMG Oy Ab:n, vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen. Aluevaltuusto on hyväksynyt hankintasopimuksen jatkamisen kahdella vuodella: 9.10.2023 § 51 koskien vuoden 2024 tilintarkastusta ja 28.10.2024 § 59 koskien vuoden 2025 tilintarkastusta.

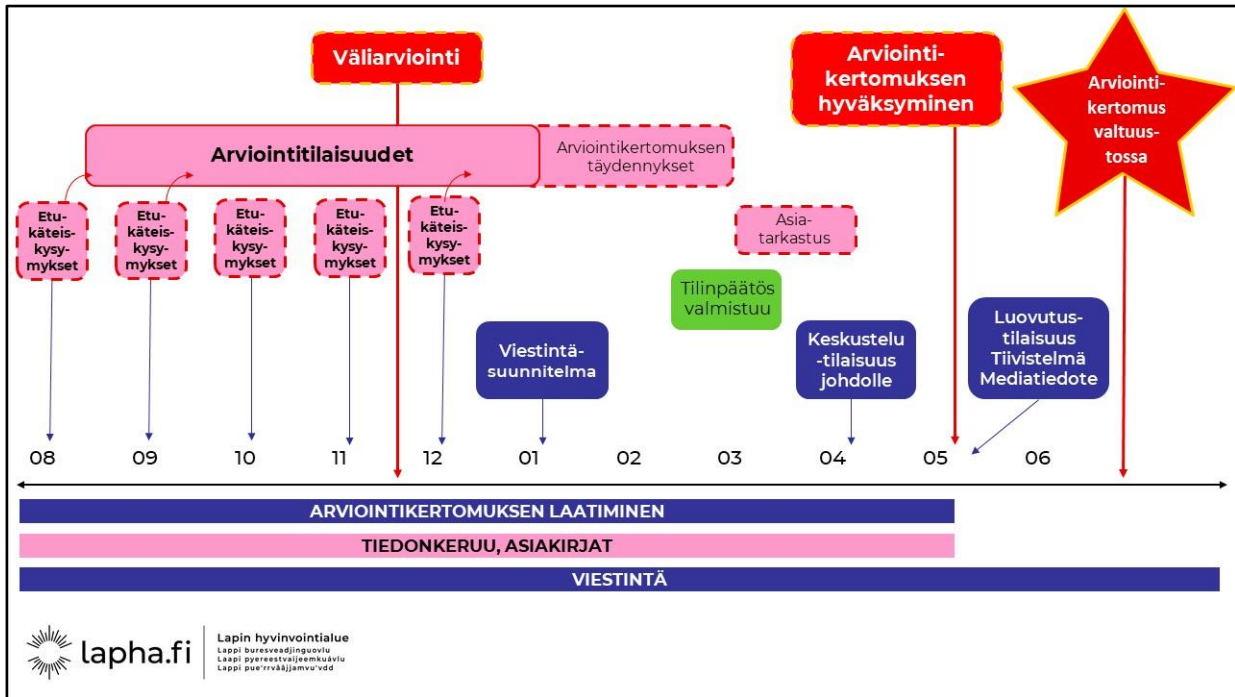
Tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu keväällä 2025 EU-rajan ylittävänä hankintana. Kilpailutuksessa saatiin yksi tarjous, joka täytti tarjoajalle esitetyt vaatimukset. Aluevaltuusto päätti valita 18.8.2025 § 46 tarkastuslautakunnan 17.6.2025 § 58 esityksen mukaisesti vuosille 2026–2028 (optiot vuosille 2029 ja 2030) Lapin hyvinvointialueen tilintarkastajaksi KPMG Oy Ab:n, vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen.

Väliarviointia osana vuoden 2025 arviointikertomuksen valmistelua ovat valmistelleet tarkastuslautakunnan alaisessa ulkoisen tarkastuksen yksikössä tarkastuspäällikkö, TtT, OTM, OTT-opiskelija Riitta Erola (työpanos 82,75 %) ja ulkoinen tarkastaja, YTM, tradenomi YAMK Jaana Koskela (työpanos 100 %).

1.3 Tarkastuslautakunnan arviointityö käytännössä

Tarkastuslautakunnan arviointityö on lakisääteisesti suunnitelmallista (Kuva 1). Aikajanelle on piirretty elokuun 2025 ja toukokuun 2026 välillä tapahtuvat arviointikertomuksen laatiminen ja tiedonkeruu sekä asiakirjojen prosessijanat. Viestintä kulkee mukana koko vuoden tukitoimintona muille prosesseille. Arviointikertomuksen pääkohdat ovat marraskuun 2025 väliarviointi ja toukokuun 2026 arviointikertomuksen hyväksyminen tarkastuslautakunnassa sekä arviointikertomuksen käsittely kesäkuussa aluevaltuustossa. Lisäksi on kuvattu välietappeja, joita ovat tammikuussa 2026 hyväksyttävä vuoden 2025 arviointikertomuksen viestintäsuunnitelma, huhtikuussa 2026 järjestettävä keskustelutilaisuus Lapin hyvinvointialueen johdon kanssa ja toukokuussa arviointikertomuksen luovutustilaisuus valtuuston puheenjohtajistolle tiivistelmineen ja mediatiedotteineen.

Kuva 1. Vuoden 2025 arviointikertomuksen valmistelun vuosiprosessi.

Arviointikertomusprosessin alkuvaiheessa elokuun ja tammikuun välillä on kuvattu arviointitilaisuudet, joihin kuuluu niitä edeltävät arviointitilaisuudessa kuultaville arviointimiestien pohjalta laaditut etukäteiskysymykset, joihin tarkastuslautakunta odottaa vastauksia. Arviointikertomusta voidaan täydentää kirjallisilla lisäselvityspyynnöillä maaliskuulle asti. Maaliskuun loppuun mennessä tilinpäätös valmistuu. Maalis-huhtikuussa, kun aineisto alkaa olla valmis, arviointikertomus lähetetään arviointitilaisuuksissa kuululle viranhaltijoille asiatarkastusta varten, jotta asiavirheet ja väärinymmärrykset on mahdollista korjata.

Lautakunta arvioi toimintaa ja taloutta määrittelemiensä arviointiperiaatteiden mukaisesti.⁴ Lapin hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen strategian 6.2.2023 § 5. Tarkastuslautakunnan 24.8.2023 § 72 hyväksymän arviointisuunnitelman toimikaudeksi 2023–2025 mukaisesti päätettiin vuoden 2025 Arviointikertomuksen arviointikohteet. Strategisina painopisteinä vuonna 2025 ovat arvioitavina talouden tasapaino ja vaikuttavuus.

Tarkastuslautakunnan 13.8.2025 § 70 hyväksymän työohjelman mukaisesti arvioinnin menetelmät ja tiedonhankintatavat ovat monipuolisia. Käytetyt aineistot on merkitty tarkemmin luvussa 4, Lähteet. Tarkastuslautakunnan arvioinnin tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa toiminnan kehittämiseksi kehittämis ehdotuksin ja vaihtoehtojen pohdinnan kautta. Asiantilan pelkkä toteaminen ei vielä riitä arvioinniksi.⁵

⁴ Tarkastuslautakunta 27.3.2025 § 30

⁵ HE 241/2020 vp., s. 628; Tarkastuslautakunta 27.3.2025 § 30. Arviointiperiaatteet 2025–2027, s. 12

Lapin hyvinvointialueen aluevaltuuston 7.4.2025 § 16 hyväksymän hallintosäännön 94 §:n mukaan tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain aluevaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistamista tarkastuslautakunta voi antaa aluevaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana aluevaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Väliarviointi aikatauluttaa ja rytmittää arviointityötä ja arviointikertomuksen valmistamista. Väliarviointi -nimikkeellä olevia arviointeja tehdään muillakin hyvinvointialueilla, nimi ei ole vakiintunut ja sisällöllisesti ne eroavat toisistaan, samoin asiakirjan julkisuus. Lapin hyvinvointialueen aluevaltuutetut odottavat⁶ arviointitietoa useammin kuin kerran vuodessa. Väliarviointi mahdollistaa joidenkin arviointikohteiden ja aiheiden syvällisemmän tarkastelun aiempaa aikaisemmassa aikataulussa. Tämä väliarviointi keskittyy talouden arviointiin.

Tarkastuslautakunnan väliarviointi on tehty julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisivustojen saavutettavuudesta annetun direktiivin (2016/2102, jäljempänä saavutettavuusdirektiivi),⁷ joka on toimeenpantu (implementoitu) Suomen lainsäädäntöön lailla digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019, jäljempänä digipalvelulaki) laissa määriteltyjen periaatteiden ja määräysten mukaisesti. Hyvinvointialueet kuuluvat em. digipalvelulain piiriin (3 §).

Arviointihavainnot – Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta

- ★ Tarkastuslautakunta tuottaa aluevaltuustolle objektiivista arviointitietoa toiminnan ja talouden ohjausta, kehittämistä sekä tulevaa päätöksentekoa varten.
- ★ Tarkastuslautakunnan arvioinnin tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa toiminnan kehittämiseksi kehittämisehdotuksin ja vaihtoehtojen pohdinnan kautta.
- ★ Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista ja vakiintunutta. Yhteistyö muiden hyvinvointialueiden kanssa on jatkunut työohjelman mukaisesti kehittäväällä otteella.
- ★ Laatu on tärkeä menestystekijä. Tarkastuslautakunta on jatkanut oma arviointityön kehittämistä ja laadunhallintaa myös vuonna 2025 jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti.
- ★ Kaikki tarkastuslautakunnan pääprosessit on kuvattu Lapin hyvinvointialueen yhteiseen toiminnanohjausjärjestelmään (IMS).

⁶ Tarkastuslautakunta 14.12.2023 § 116

⁷ EPNDir (EU) 2016/2102

2 Tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointia

“Vaatii yhteistyökykyä ja luottamusta, yhteen hiileen puhaltamista viranhaltijoiden kanssa”

Aluevaltuuston jäsen

Hyvinvointialuelain 41 §:n mukaan hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Kaksikielisellä hyvinvointialueella⁸ sekä saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitettulla hyvinvointialueella strategiassa tulee huomioida kielellisten oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Lapin hyvinvointialueella on saamen kielen lautakunta. Lautakunnan jäseniksi valitaan saamenkielisiä henkilöitä.

Hyvinvointialuestrategian huomioon ottamisesta hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään hyvinvointialuelain 115 §:ssä. Strategiaa tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa. Hyvinvointialueen palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.⁹

Lapin hyvinvointialueen strategia 2023–2025 hyväksyttiin 6.2.2023 § 5. Hyvinvointialuestrategiaa toimeenpannaan toteuttamisohjelmien kautta, joiden valmistelu käynnistyi strategian hyväksymisen jälkeen. Lapin hyvinvointialueen strategiassa on kaiken kaikkiaan viisi painopistettä, jotka sisältävät visiota toteuttavia tavoitekokonaisuuksia. Vuosina 2024–2025¹⁰ Lapin hyvinvointialueen strategiaa toimeenpannaan seitsemän strategian toteuttamisohjelman kautta, joita on mm. talouden sopeuttamisohjelma (tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma), jolla taloutta sopeutetaan pysyvästi, toteutetaan kiinteänä osana palveluiden järjestämisen ohjelmaa. Talouden sopeuttamisohjelmaa ollaan päivittämässä vuoden 2025 aikana. Koko strategiaa toteuttavaa ohjelmakokonaisuutta nimitetään järjestämishjelmaksi. Lapin hyvinvointialueen järjestämishjelma on muutosohjelman luonteinen ja siinä arvioidaan mm. strategisesti merkittävimpien palvelukokonaisuuksien osalta palvelukehityksen mahdollisuuksia, välttämättömiä muutostarpeita palvelurakenteessa ja arvioidaan eri järjestämisen vaihtoehtoja.

2.1 Valtakunnalliset tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021), jäljempänä sotejärjestämislaki) 22 §:n mukaan valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden

⁸ Kielilaki 423/2003

⁹ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

¹⁰ Aluevaltuusto 18.12.2023 § 81. Talousarvio 2024, 14–17

tehtävien hoitamiseksi asettaa valtioneuvosto. Valtakunnallisia tavoitteita on muutettu kolme kertaa: vuonna 2022,¹¹ vuonna 2024¹² ja vuonna 2025.¹³

Valtioneuvosto on 28.5.2025 vahvistanut valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden tehtävien hoitamiseksi vuosille 2025–2029. Tavoitteet muodostuvat hyvinvointialueiden toimintaa koskevista tavoitteista ja toimintaedellytyksiä koskevista tavoitteista. Toimintaa koskevat tavoitteet kuvaavat tavoiteltuja lopputuloksia, jotka koskevat: väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, yhdenvertaisia palveluja, sekä taloudellista kestävyttä (Kuva 2).

Kuva 2. Hyvinvointialueiden tavoitteet vuosille 2025–2029.¹⁴

Kaikessa hyvinvointialueiden toiminnassa, johtamisessa ja ohjauksessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta. Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet kuvaavat tavoiteltujen lopputulosten saavuttamisen edellytyksiä, joita ovat hyvinvoiva ja riittävä henkilöstö, laadukas tieto sekä toimiva yhteistyö. Hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen strategista ohjausta. Tavoitteita on valmisteltu valtiovaraministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön valmisteluryhmässä.¹⁵

¹¹ STM 2022:18. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023, tavoitteita oli yhteensä 11

¹² STM 2024:2, s. 10

¹³ VN 2025c. Valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden tehtävien hoitamiseksi vuosille 2025–2029, s. 4

¹⁴ VN 2025c, s. 11

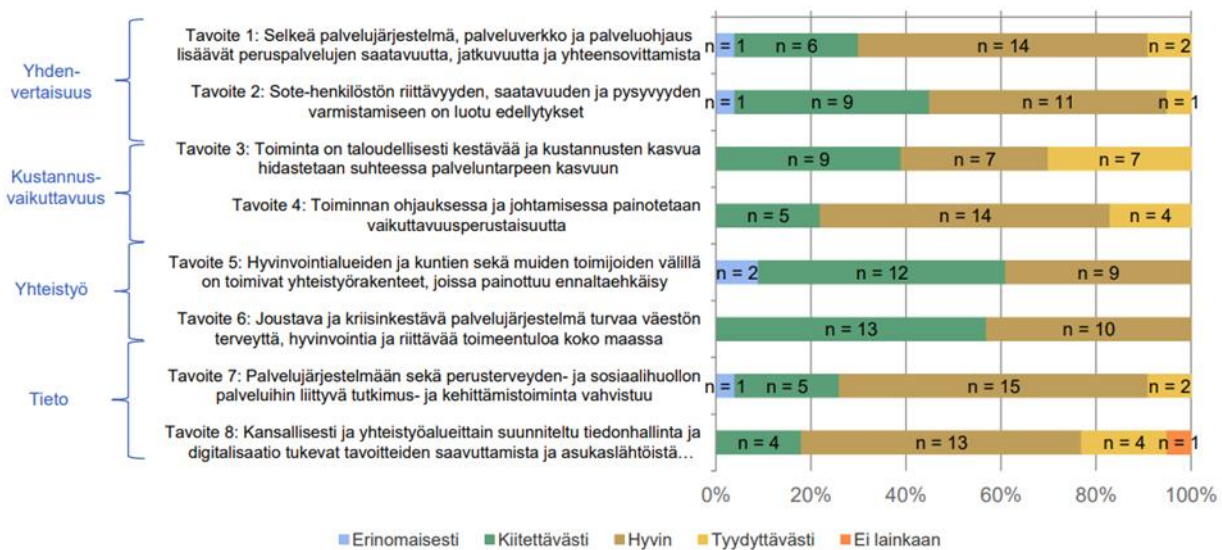
¹⁵ VN 2025c. Valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden tehtävien hoitamiseksi vuosille 2025–2029, s. 4

Hyvinvointialueiden tilannekuva

Hyvinvointialueiden tilannekuva on julkisesti saatavilla olevasta materiaalista koottu yhteenveto, jota hyödynnetään hyvinvointialueiden ohjauksessa.¹⁶ Valtakunnallisen tilannekuvan mukaan hyvinvointialueiden toiminnallinen ja taloudellinen eriytyminen on jatkunut. Osa alueista suoriutuu hyvin ja koko ajan paremmin. Osalla alueista haasteet kasautuvat ja kasvavat. Hyvinvointialueiden talouden sopeutuspaive ja kustannuskehitys ei ole suhteessa olemassa olevaan ja ennakoituun rahoituskehukseen. Hoitopääsyn viiveet, henkilöstön saatavuus ja talouspaiveet hidastavat alueiden uusiutumiskykyä. Päätettyjen tuottavuusparannusten toimeenpanossa on lisäksi kasvavia eroja. Vuoden 2025 aikana toiminnan ja talouden sopeutusohjelmat ovat kuitenkin alkaneet vaikuttaa ruohonjuuritasolla.¹⁷

Hyvinvointialueiden itsearviointin mukaan valtakunnalliset tavoitteet 2023–2025 ovat toteutuneet pääosin hyvin tai kiitettävästi (Kuva 3).

Kuva 3. Hyvinvointialueiden itsearviointi 2025 / valtakunnalliset tavoitteet 2023–2025 (N=23).¹⁸

Pelastustoimen valtakunnallisesta strategiasta säädetään pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 8 §:ssä. Valtakunnalliset tavoitteet voivat koskea myös muita pelastustoimen kehittämiseksi tarpeellisia asioita.¹⁹

¹⁶ Viimeisin tilannekuva 3/2025 (2.10.2025); <https://stm.fi/hyvinvointialueet>, 6.10.2025, 16:42

¹⁷ VN 2025d, s. 3–9

¹⁸ VN 2025d, s. 6

¹⁹ Leppänen *et al.* 2024, s. 76–77

2.2 Talouden tasapaino strategisena tavoitteena Lapin hyvinvointialueella

Hyvinvointialueella laaditaan yksi hyvinvointialuestrategia, joka kattaa alueen kaikki tehtäväalat. Hyvinvointialuestrategia tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa. Hyvinvointialuestrategian sisällöstä säädetään hyvinvointialuelain 41 §:ssä.

Hyvinvointialuelain 22 §:n mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialuestrategiasta, joka on hyvinvointialueen johtamisen ohjausväline. Hyvinvointialuestrategiassa aluevaltuusto asettaa toiminnan ja talouden keskeiset pitkän aikavälin tavoitteet. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialueen toimintaa ohjataan kokonaisuutena ja että hyvinvointialueen strateginen suunnittelu ja taloussuunnittelu liitetään tarkoituksenmukaisesti toisiinsa.

Lapin hyvinvointialuestrategiassa²⁰ on painopisteittäin useampia valtuustoon nähden sitovia strategisista tavoitteita. Lapin hyvinvointialueen strategian tavoitteet noudattavat hyvin valtakunnallisia tavoitteita.²¹ Tarkastuslautakunta hyväksyi 24.8.2023 § 72 Arviointisuunnitelman vuosille 2023–2025, jonka mukaan on tehty vuoden 2025 arviointikertomuksen työohjelma (tarkastuslautakunta 13.8.2025 § 70). Arviointisuunnitelman perusteella Arviointikertomukseen 2025 on valittu strategisista painopisteistä seuraavat: talouden tasapaino ja vaikuttavuus.

Hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa on otettava huomioon sote-järjestämislain 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.

Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lapin hyvinvointialueen strategian talouden tasapaino näkökulmat ja kunkin näkökulman strateginen tavoite sekä mittarit ja niiden arviointi Arviointikertomuksessa 2023 ja 2024 sekä tässä väliarvioinnissa on esitetty Taulukko 2. Talousarvioon 2024 on tuotu lisää talouden tasapainon tavoitteita ja mittareita, jotka on raportoitu vuoden 2024 tilinpäätöksessä. Mittarit eroavat strategian mittareista. Niitä on enemmän, eikä kaikkia strategian alkuperäisiä mittareita ole raportoitu, joten niiden osalta ei ole ollut mahdollista tehdä arviointia vuodelta 2024. Lapin hyvinvointialueen hyvinvointialuestrategian talouden tasapainon tavoitteissa ei juuri ole edetty. Tavoitteista 4 (33 %) ei ole toteutunut, 3 (25 %) on kesken eikä yhtään tavoitetta ole täysin toteutunut (0 %). Talouden tasapainon

²⁰ Aluevaltuusto 6.2.2023 § 5

²¹ Tarkastuslautakunta 22.5.2024 § 43. Arviointikertomus 2023, s. 38

mittareissa on samoja mittareita kuin hyvinvointialuelaisissa sekä valtakunnallisissa tavoitteissa.

Taulukko 2. Talouden tasapaino strategisena tavoitteena vuosina 2023–2025.

Näkökulma	Näkökulman strateginen tavoite	Mittari	Arviointi 2023	Arviointi 2024	Väliarviointi 2025
Kustannustietoisuuden lisääminen.	<i>Parannamme palveluiden järjestämisen ja tuotannon kustannustietoisuutta.</i>	Oman toiminnan tuottavuusluvut.	ei toteutunut	ei toteutunut	ei toteutunut
		Nettokäyttökustannukset €/asukas, kehitys (%), vertailu muihin hyvinvointialueisiin.	ei toteutunut	ei toteutunut	ei voitu arvioida
Resurssien ja niiden käytön optimointi.	<i>Mitoitamme ja optimoimme resurssit väestön palvelutarpeiden mukaisesti.</i>	Tarvevakioidut kustannukset.	toteutunut	ei voitu arvioida ²²	ei voitu arvioida
		Erikoissairaanhoidon kustannusten osuus sotekustannuksista (%).	kesken	ei toteutunut	kesken
		Ehkäisevien ja perustason palvelujen osuus keskeisistä asiakassegmenteistä/palvelu- ja hoitoketuista (% ja €).	ei toteutunut	kesken	kesken
		Järjestämisen kustannukset; oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli ja avustukset (% ja €).	ei toteutunut	kesken	kesken
Toiminnan vaikuttavuuden parantaminen.	<i>Kohdistamme resursseja vaikuttavaan toimintaan.</i>	Digitalisaatio-ohjelma on laadittu ja otettu käyttöön (kyllä/ei).	ei toteutunut	ei toteutunut	ei toteutunut
		Hankerahoituksen määrä, €/asukas ja osuus ulkoisista tuloista.	kesken	ei voitu arvioida	ei voitu arvioida
		Strategisten kumppanuuksien määrä (lkm).	kesken	ei voitu arvioida	ei voitu arvioida
Kestävä talous.	<i>Toiminta on taloudellisesti kestävä.</i>	Tilikauden yli-/alijäämä, 1 000 euroa	ei toteutunut	ei toteutunut	ei toteutunut
		Vuosikate, % poistoista.	ei toteutunut	ei toteutunut	ei toteutunut
		Laskennallisen rahoituksen suhde hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksiin	ei toteutunut	ei toteutunut	ei voitu arvioida

²² Ennakkotieto; <https://thl.fi/aiheet/sote-palvelujen-johtaminen/rahoitus-ja-kustannukset/tarvevakioidutmenot>, 7.11.2025, 11:13

Tarkastuslautakunta on katsonut Arviointikertomuksessaan jo vuodelta 2023,²³ että hyvinvointialueen talous ei ole tasapainossa ja alijäämää kertyi 90,3 milj. euroa. Talouden sopeuttamisohjelma (tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma) laadittiin vasta keväällä 2024. Talouden tasapainottaminen edellyttää merkittäviä rakenteellisia uudistuksia. Myös Suomen julkisen talouden kestävyysvaje ajaa hyvinvointialueet taloutensa ja toimintansa sopeuttamiseen. Lapin hyvinvointialueen talouden sopeutusohjelma valmisteltiin ja käynnistettiin verrattain myöhään, eikä sen tavoitteita ole saavutettu. Vuodelta 2024 alijäämää kertyi edelleen lisää 87 milj. euroa. Myöskään vuonna 2025 ei talous ole tasapainossa. Alijäämän kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä ei ole mahdollista (kts. luku 3.4.).

Toiminnan vaikuttavuuden parantamisen edistämistä on tavoiteltu tehtävän digipalveluilla. Digipalveluilla voidaankin parantaa asiakaskokemusta ja laskea kustannuksia samanaikaisesti. Konkreettisenä tavoitteena vuodelle 2024 oli laatia digitalisaatio-ohjelma. Herää kysymys, onko kyse digitalisaatio- ja tiedonhallintastrategiasta, joka on koko hyvinvointialueen toimintaohjelma.²⁴ Digitalisaatio-ohjelman valmistelu on aloitettu syksyllä 2024,²⁵ mutta ohjelmaa ei ole tuotu päätöksentekoon syksyyn 2025 mennessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asukaskohtaiset nettokäyttökustannukset vuonna 2024 olivat Lapin osalta toiseksi suurimmat (Kuva 4). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen käytetään euroja edelleen vähäisessä (0,1 %) määrin verrattuna kokonaiskustannuksiin (24,6 miljardia euroa). Kuitenkin ennaltaehkäiseviä palveluja kehittämällä voidaan terveysvajaisiin vaikuttaa varhaisemmassa vaiheessa. Eniten (26,4 %) kustannuksista käytetään erikoissairaanhoidon.

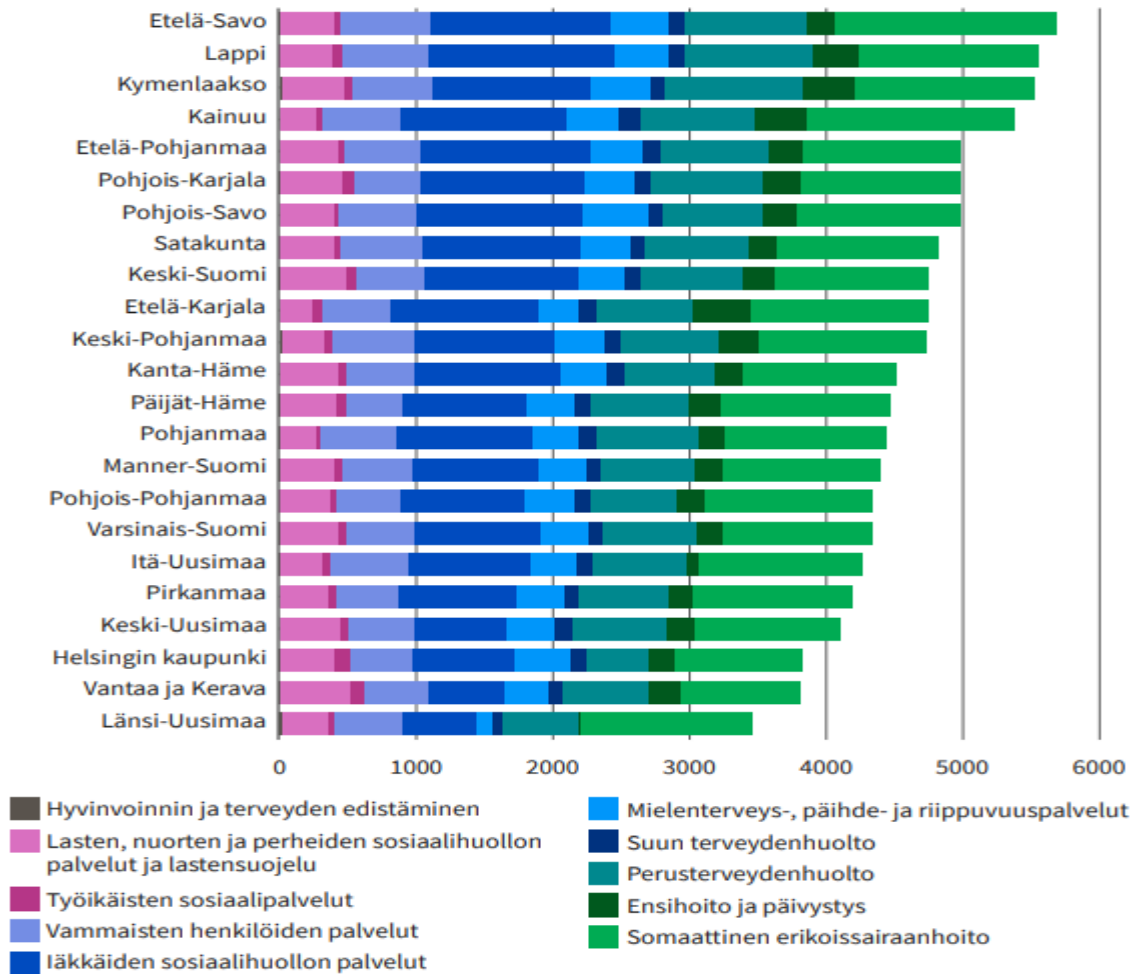
²³ Tarkastuslautakunta 22.5.2024 § 43. Arviointikertomus 2023, s. 8, s. 41

²⁴ Hyvinvointialuelajuiset temaattiset toimintaohjelmat tarkentavat ja tukevat niin pelastustoimen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon strategisten ohjelmien toimeenpanoa; Aluevaltuusto 22.4.2024 § 18. Palveluiden järjestämisohjelma sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia 2024-2026 ja oheismateriaali, s. 12

²⁵ Aluehallitus 26.3.2025 § 140. Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024, s. 86

Kuva 4. Sosiaali- ja terveydenhuollon asukaskohtaiset nettokäyttökustannukset vuonna 2024.²⁶

²⁶ THL 2025b, s. 22. Kuviossa esitetään hyvinvointialueiden asukaskohtaisten nettokäyttökustannusten jakauma palvelukokonaisuuksittain vuonna 2024. Tarkastelussa on käytetty vuonna 2021 käyttöön otettua palveluluokittelua. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kokonaisuuteen on sisällytetty psykiatrian lisäksi sosiaalihuollon palveluita, kuten mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut. Tiedot perustuvat taloustietoihin, joita hyvinvointialueet ovat raportoineet Valtiokonttorille elokuun 2025 loppuun mennessä.

Arviointihavainnot – Tavoitteet ja niiden toteutuminen

- ★ Valtakunnalliset tavoitteet ovat muuttuneet vuonna 2025 kolmannen kerran hyvinvointialueuudistuksen aikana. Valtakunnalliset tavoitteet on hyvin huomioitu Lapin hyvinvointialueen strategiassa.
- ★ Kaikessa hyvinvointialueiden toiminnassa, johtamisessa ja ohjauksessa tulisi painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.
- ★ Hyvinvointialueiden toiminnallinen ja taloudellinen eriytyminen on jatkunut. Osalla hyvinvointialueista talous on tasapainottumassa. Seitsemän hyvinvointialuetta oli muutostukialueita vuonna 2024, joista kolme hyvinvointialuetta (ml. Lapha) on arviointimenettelyssä.
- ★ Tällä hetkellä hyvinvointialueita ohjataan talous edellä.
- ★ Talouden tasapaino strategisena tavoitteena ei ole toteutunut suunnitellulla tavalla, lisäksi talouden sopeuttamisohjelma hyväksyttiin verraten myöhään. Toimenpidekärjet ovat toteutuneet vain osittain.

3 Talouden arviointia

”Meiltä on otettu ajokortti pois tämän johtamisen osalta.”

Aluevaltuuston jäsen

3.1 Hyvinvointialueiden rahoitus

Hyvinvointialuelain 12 §:ssä säädetään hyvinvointialuetaloudesta osana julkisen talouden suunnitelmaa (JTS). Hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyttä niiden tehtävien hoitamiseen kokonaisuutena ja hyvinvointialueittain (rahoitusperiaate) arvioidaan julkisen talouden suunnitelmassa. Lisäksi suunnitelmassa käsitellään hyvinvointialueiden tehtäviä ja velvoitteita, taloutta sekä valtion hyvinvointialuetalouteen liittyviä taloudellisia vastuita.

Hyvinvointialueiden rahoitus vuodelle 2025 on koko maan tasolla yhteensä noin 26,2 miljardia euroa. Rahoitus kasvaa vuoden 2024 rahoitukseen verrattuna muun muassa

jälkikäteistarkistuksen (1,4 miljardia euroa), hyvinvointialueindeksin (3 %, 730 miljoonaa euroa) ja palvelutarpeen kasvun vuoksi (240 miljoonaa euroa).²⁷

Sote-tehtävien laskennallisen rahoituksen määräytymistekijät ovat asukasperusteisuus, sote-palvelutarvekerroin (joka muodostuu terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon palvelutarvekertoimista), vieraskielisyys, kaksikielisyys, asukastiheys, saaristoisuus, saamenkielisyys, hyte-kerroin ja yliopistosairaalalisä.

Nykyisellä rahoitusmallilla hyvinvointialueiden rahoitus ei ole riittävä huolehtimaan lainsäädännön vaatimia palveluita ja velvoitteita, josta on osoituksena hyvinvointialueiden merkittävät alijäämät vuonna 2023 ja 2024.

Siirtymätasaus

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 34 §:n mukaan hyvinvointialueen rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja hyvinvointialueen alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus. Vuoden 2024–2025 siirtymätasaukset hyvinvointialueittain on esitetty Taulukko 3. Rahoitusmallia arvioitaessa on olennaista huomioida, että siirtymätasaus leikkaa vuonna 2024 Lapin hyvinvointialueen rahoitusta 52,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 edelleen 49,4 miljoonaa euroa.²⁸ Vielä hyvinvointialuelain valmisteluvaiheessa (HE 241/2020) arviolaskelma osoitti Lapin hyvinvointialueelle siirtymätasauksena + 14,7 miljoonaa euroa (+ 80 euroa per asukas).²⁹

Taulukko 3. Siirtymätasaukset hyvinvointialueittain 2024–2025, euroa.³⁰

Hyvinvointialue	Siirtymätasaus 2024	Siirtymätasaus 2025
Helsinki	142 381 494	135 420 869
Vantaa ja Kerava	-4 414 976	0
Länsi-Uusimaa	-22 664 990	-13 470 566
Itä-Uusimaa	-25 444 312	-23 537 776
Keski-Uusimaa	16 864 023	14 751 953
Varsinais-Suomi	-96 907 330	-87 566 113
Satakunta	22 265 969	19 983 454
Kanta-Häme	-15 047 015	-11 737 113
Pirkanmaa	-3 806 341	0
Päijät-Häme	-48 599 074	-44 606 262

²⁷ <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/valtiovarainministerio-on-julkaissut-hyvinvointialueiden-vuoden-2025-rahoituslaskelman>, 10.11.2025, 15:49

²⁸ Tarkastuslautakunta 15.5.2025 § 49, s. 64

²⁹ HE 241/2020 vp., s. 258–259

³⁰ Tarkastuslautakunta 15.5.2025 § 49, s. 65; <https://vm.fi/rahoituslaskelmat>, 10.11.2025, 15:43

Hyvinvointialue	Siirtymätasaus 2024	Siirtymätasaus 2025
Kymenlaakso	42 656 816	40 931 684
Etelä-Karjala	4 588 478	3 243 642
Etelä-Savo	38 359 486	36 953 396
Pohjois-Savo	-10 307 497	-5 490 126
Pohjois-Karjala	-64 586 432	-61 413 135
Keski-Suomi	19 682 109	16 793 501
Etelä-Pohjanmaa	606 780	0
Pohjanmaa	15 460 695	13 597 775
Keski-Pohjanmaa	-18 832 670	-17 513 421
Pohjois-Pohjanmaa	-40 453 183	-32 423 163
Kainuu	-2 964 123	-1 573 544
Lappi	-52 874 817	-49 446 783
Manner-Suomi yhteensä	-104 036 911	-67 101 728

3.2 Talousarvio 2025 ja talousarvion muutokset

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden 15 §:n mukaisesti. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Lapin hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 16.12.2024 § 76 toiminta- ja taloussuunnitelman 2025–2027 ja talousarvion 2025. Vuoden 2025 aikana siihen on tehty yksi talousarviomuutos 7.4.2025 § 14. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmevä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investoin-

tisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion 2025 aluevaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat toimialojen toiminnalliset tavoitteet ja ulkoiset toimintakatteet (käyttötalousosa), yli-/alijäämä (tuloslaskelmaosa), nettoinvestointien loppusumma (investointiosa) sekä lainakannan muutokset (rahoitusosa). Tarkastuslautakunnan arviointi aluevaltuustoon nähden sitovista tavoitteista on esitelty Taulukko 4.

Taulukko 4. Aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet talousarviossa 2025. Toteumavertailu 2023, 2024 ja väliarviointi 2025.

Tavoitteet	Tilinpäätös 2023	Tilinpäätös 2024	Väliarviointi 2025
1. Käyttötalousosan sitovuus			
Toiminnalliset tavoitteet	kesken	kesken	kesken
Toimialojen ulkoiset toimintakatteet	ei tavoite 2023	kesken	kesken
2. Tuloslaskelmaosan sitovuus			
Hyvinvointialueen vuosikate	ei toteutunut	ei tavoite 2024	ei tavoite 2025
Hyvinvointialueen tulos	ei toteutunut	ei tavoite 2024	ei tavoite 2025
Hyvinvointialueen tilikauden ylijäämä (alijäämä)	ei tavoite 2023	ei toteutunut	ei toteutunut
3. Investointiosan sitovuus			
Nettoinvestointien kokonaisloppusumma	kesken	kesken	kesken
4. Rahoitusosan sitovuus			
Lainakannan muutokset	ei toteutunut	ei toteutunut	ei toteutunut

Vuoden 2025 talousarvio on 1,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Osavuositarkastuksen Q3/2025 tuloslaskelmassa toteuma on -13,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Osavuositarkastuksen pohjalta on laadittu tilinpäätösennuste, jossa alijäämäksi ennakoitaan -27,5 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ovat toteutuneet lähes suunnitellusti ollen 115,6 miljoonaa euroa (74,6 %). Toimintakulut ovat toteutuneet 76,6 %:sti, ylittäen talousarvion 18,3 miljoonaa euroa. Tarkastuslautakunta on tehnyt talouden toteutumisen väliarvioinnin Taulukko 5.

Taulukko 5. Lapin hyvinvointialueen tuloslaskelma 2025 (Q3).³¹

Tuloslaskelma								
Hyvinvointialue (1 000 €)	Toteuma 1-9/2024	TP 2024	TA 2025	1. Muutettu TA 2025	To-teuma 1-9/2025	Toteuma %	TP-ennuste Q3/2025	Väliarviointi 2025
Toimintatuotot	107 796	146 698	150 689	154 977	115 575	74,6 %	157 872	
Myyntituotot	17 957	26 196	26 096	26 205	20 660	78,8 %	27 638	
Maksutuotot	53 383	72 129	73 850	74 896	56 279	75,1 %	75 013	
Tuet ja avustukset	26 631	34 689	37 376	40 509	27 802	68,6 %	41 231	
Muut toimintatuotot	9 825	13 684	13 367	13 367	10 835	81,1 %	13 989	
Toimintakulut	-837 000	-1 125 616	-1 126 993	-1 131 281	-866 786	76,6 %	-1 168 453	
Henkilöstökulut	-366 346	-488 310	-520 285	-522 435	-398 864	76,3 %	-531 712	
Palkat ja palkkiot	-294 601	-396 037	-421 200	-422 951	-323 707	76,5 %	-431 367	
Henkilösivukulut	-71 745	-92 272	-99 086	-99 483	-75 157	75,5 %	-100 344	
Eläkekulut	-63 720	-82 319	-88 233	-88 586	-65 531	74,0 %	-88 474	
Muut henkilösivukulut	-8 025	-9 954	-10 853	-10 898	-9 626	88,3 %	-11 870	
Palvelujen ostot	-349 439	-472 484	-437 756	-439 418	-343 880	78,3 %	-466 192	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57 438	-77 310	-77 597	-77 649	-57 700	74,3 %	-78 602	
Avustukset	-18 842	-24 797	-24 993	-25 329	-19 162	75,7 %	-25 454	
Muut toimintakulut	-44 935	-62 715	-66 361	-66 451	-47 181	71,0 %	-66 495	
Toimintakate	-729 204	-978 918	-976 304	-976 304	-751 211	76,9 %	-1 010 581	
Valtion rahoitus	689 393	919 190	1 009 284	1 009 284	756 899	75,0 %	1 009 199	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 550	-3 070	-5 529	-5 529	-4 005	72,4 %	-5 529	
Korkotuotot	2 715	3 089	1 500	1 500	1 297	86,5 %	1 500	
Muut rahoitustuotot	38	58	60	60	14	23,1 %	60	
Korkokulut	-4 188	-6 132	-6 989	-6 989	-5 235	74,9 %	-6 989	
Muut rahoituskulut	-115	-85	-100	-100	-81	80,7 %	-100	
Vuosikate	-41 362	-62 798	27 450	27 450	1 683	6,1 %	-6 912	
Poistot ja arvonalentumiset	-18 310	-24 521	-26 739	-26 739	-15 529	58,1 %	-20 584	
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 310	-24 521	-26 739	-26 739	-15 529	58,1 %	-20 584	
Arvonalentumiset	0	0						
Satunnaiset erät	0	0						
Satunnaiset tuotot	0	0						
Satunnaiset kulut	0	0						
Tilikauden tulos	-59 672	-87 319	711	711	-13 846	-1948,3 %	-27 496	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	212	283	283	283	212	75,0 %	283	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)								
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-37						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-59 460	-87 074	993	993	-13 634	-1372,6 %	-27 213	

³¹ Aluehallitus 26.3.2025 § 140. Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024, s. 149

Tämä "velka" on perusteltua laskea siten, että vuokravastuut, joihin on sitouduttu vuosiksi eteenpäin, rinnastetaan perinteiseen lainaan. Keski-Suomessa (3 684 e) ja Kanta-Hämeessä (3 185 e) on selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainat ja vuokravastuut. Kanta-Hämeessä ja Keski-Suomessa tilannetta heikentää merkittävä sairaalainvestointi, joista päätökset on tehty jo sairaanhoitopiiriainkanaan. Lapin hyvinvointialueen lainat ja vuokravastuut on 2 644 euroa per asukas (Taulukko 6).

Taulukko 6. Lainat ja vuokravastuut euroa per asukas vuonna 2024.

Hyvinvointialue	Lainat ja vuokravastuut per asukas
Keski-Suomi	3 684,50
Kanta-Häme	3 185,00
Lappi	2 644,00
Vantaa-Kerava	2 426,00
HUS	915,85
Keski-Uusimaa	854,52

3.3 Talouden sopeuttamisohjelma

Aluevaltuusto hyväksyi talouden sopeuttamisohjelman 22.4.2024 § 19. Aluevaltuusto päätti:

1. hyväksyä talouden sopeuttamisohjelman;
2. hyväksyä, että aluehallitus täydentää talouden sopeuttamisohjelmaa lainanhoidokyvyn varmistamista koskevilla laskelmilla, joissa otetaan huomioon aluevaltuuston päätöksen jälkeen julkaistavat päivitettyt valtionrahoituslaskelmat ja painelaskelmat.
3. edellyttää talouden sopeuttamisohjelman toimeenpanossa suunnitelmallisuutta, toimialojen välistä tiivistä yhteistyötä sekä korvaavien palveluiden olemassaoloa ennen nykyisen toiminnan lakkauttamista.
4. hyvinvointialueella käynnistetään hyvinvointialueen organisaation madaltamiseen sekä johto- ja esihenkilöiden määrän vähentämiseen ja tehtävien uudelleen järjestelyyn tähtäävä selvitys, joka valmistellaan osaksi vuoden 2025 talousarviokäsittelyä.

Sopeuttamisohjelma kokoaa yhteen hyvinvointialuelajuisesti toiminnan ja talouden strategiset tavoitteet sekä määrittää konkreettiset toimenpiteet vuosille 2024–2026. Hyvinvointialueen toiminta täytyy sopeuttaa saadun rahoituksen mukaiseksi ja hyvinvointialuelain mukaan syntynyt alijäämä tulisi kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä.³⁷

³⁷ Laki hyvinvointialueesta 611/2021 § 115

Taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 valmisteltiin hyvinvointialuelain vastaisesti siltä osin, että taseeseen kertynyttä alijäämää ei kateta hyvinvointialuelain 115 § 2 momentin edellyttämällä tavalla viimeistään vuonna 2026. Kumulatiivisen alijäämän kattaminen viimeistään vuonna 2026 edellyttäisi sellaisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, jotka vaarantaisivat riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisen. Lainsäädännön johtaessa ns. normikollisioon eli lakien väliseen ristiriitaan, etusija on annettu perustuslaissa taatulle ja sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä lähemmin määritellylle oikeudelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin eikä budjettioikeudelliselle normille alijäämän kattamisen aikataulusta.

Talouden riittävä sopeuttaminen edellyttää sopeuttamistoimenpiteiden suunnitelmallista, tehokasta ja ripeää toteuttamista rohkeasti ja määrätietoisesti. Hyväksytyn talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteiden rinnalla etsitään aktiivisesti uusia toimintamalleja ja rakenteita, jotka tuovat lisäsäästöä hyvinvointialueen talouteen. Talouden sopeuttamisohjelmaa on lähdetty toimeenpanemaan loppukeväällä 2024. Taloudelliset vaikutukset näkyvät viiveellä johtuen mm. päätöksenteko- ja valitusprosesseista.

Talouden sopeuttamisohjelma voi sisältää toimenpiteitä, jotka eivät toteutuessaan tuo ennakkoon arvioitua euromääräistä säästöä täysimääräisesti. Mm. kustannuskehitys, lainsäädännön muutokset ja toimenpiteiden tuottamien eurosäästöjen laskennan täsmentyminen vaikuttavat sopeutusohjelman säästötoteumaan. Sopeuttamisohjelmassa ja palvelujen järjestämishjelmassa esiin tulleet muutostarpeet otetaan huomioon talouden ja toiminnan suunnittelussa.

Valtioneuvosto teki 12.12.2024 päätöksen Lapin hyvinvointialueen vuoden 2025 lainanottovaltuuden muuttamisesta. Lainanottovaltuuden muuttamiselle asetettujen ehtojen mukaisesti hyvinvointialueen tulee päivittää talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Aluevaltuusto oikeutti 16.12.2024 § 77 aluehallituksen päättämään talouden sopeuttamisohjelmaan tehtävistä välttämättömistä päivityksistä lainanottovaltuuden saamista varten. Aluehallitus päätti 22.1.2025 § 16 hyväksyä päivitetyn talouden sopeuttamisohjelman toimitettavaksi valtiovarainministeriölle määräaikaan 31.1.2025 mennessä.

Aluehallitus päätti 5.2.2025 § 55 hyväksyä päivitetyn talouden sopeuttamisohjelman. Korjaukset koskivat valtionrahoitusta. Aluevaltuusto päätti 10.2.2025 § 8 osaltaan hyväksyä päivitetyn talouden sopeuttamisohjelman. Päivitykset tehtiin lainanottovaltuutta ja talousarviovastaavuutta varten. Valtiovarainministeriö ilmoitti 14.2.2025 päivätyllä kirjeellä, että hyvinvointialue voi nostaa päätöksen mukaisesti pitkäaikaista lainaa tai tehdä pitkäaikaisia sitoumuksia. Kirjeen mukaan:

”Valtiovarainministeriö toteaa, että Lapin hyvinvointialue on toimittamassaan materiaalissa listannut konkreettisia sopeuttamistoimia vuodelle 2025. Vuosille 2026–2030 sopeuttamistoimenpiteitä on suunniteltu kohdennetusti palveluverkon ja organisaatorakenteen kehittämisen osalta. Ohjelman mukaan talouden sopeuttamisohjelman seuraava vaihe valmistellaan osana vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman valmistelua.

Valtiovarainministeriö toteaa, että Lapin hyvinvointialue on toimittanut ministeriölle lainanottovaltuuden muutospäätöksen ehdon mukaisen talouden tasapainottamisohjelman päivityksen. Mikäli ohjelma toteutuu alueen tavoitteleman vaihtoehto C:n mukaan, alueella olisi lainanhoitokykyä pidemmällä aikavälillä. Valtiovarainministeriö painottaa, että tämän skenaarion toteutuminen edellyttää sekä vuoden 2025 talousarviovalmistelun yhteydessä päätettyjen sopeuttamistoimenpiteiden toimeenpanoa, että uusista sopeuttamistoimenpiteistä päättämistä ja niiden ripeää toimeenpanoa.

Valtiovarainministeriö korostaa, että lainanhoitokykynsä varmistamiseksi alueen tulee jatkaa taloutensa määrätietoista sopeuttamista ja varmistaa tarvittavien sopeuttamispäätösten toteutuminen.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ohjelman mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertyneet alijäämät eivät tulisi katetuksi laissa säädettyssä määräajassa. Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos alijäämiä ei ole katettu määräajassa.

Lainanottovaltuuden muutospäätöksen mukaisesti Lapin hyvinvointialueella on välttämättömiä investointitarpeita. Hyvinvointialue voi nostaa päätöksen mukaisesti pitkäaikaista lainaa tai tehdä pitkäaikaisia sitoumuksia.”

Tavoitteet vuodelle 2025

Valtioneuvoston vuodelle 2025 antamien toimenpidesuositusten mukaan Lapin hyvinvointialueen on täsmennettävä ja konkretisoitava muutosohjelman toimenpiteitä, varmistettava niiden ripeä toimeenpano ja kustannusvaikutusten saavuttaminen talouden tasapainottamiseksi. Valtioneuvosto seuraa muutosohjelman toimivan talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteiden toteutumista ja muutosohjelman kustannusvaikutusten kehitystä (tavoite/ennuste/toteuma) puolivuositaisen seurannan perusteella.

Tarkastuslautakunta on tehnyt talouden sopeuttamisohjelman väliarvioinnin alla olevaan Taulukko 7. Taulukkoon on koostettu alkuperäisten talouden sopeuttamisohjelman mukaisten seitsemän kärkitavoitteen keskeiset toimenpiteet talousvaikutuksineen vuosille 2024–2025. Talouden sopeuttamisohjelmassa hyväksytty kustannushyötytavoite vuodelle 2025 oli 99 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 talousarviossa tavoitteita on 31,7 miljoonan euron edestä, joista syyskuun loppuun mennessä on toteutunut 22 % (7,2 milj. euroa).³⁸

³⁸ Aluehallitus 10.11.2025 § 465

Taulukko 7. Laphan sopeuttamiskärjet ja kustannushyödyt.³⁹

Sopeuttamiskärki	Kustannushyötymäärä (~ M€) 2024	Toteuma 2024	Kustannushyötymäärä (~ M€) 2025	Toteuma Q3/2025 ⁴⁰	Arviointi 2024	Väliarviointi 2025
1. Palvelurakenteiden keventäminen	2	1,7	12	0,44	kesken	ei toteutunut
2. Terveystieteiden integrointi ja hoitoketjujen kehittäminen	9	4,5	23	1,12	kesken	ei toteutunut
3. Palvelujen järjestämistavat	7	0,2	11	1,19	ei toteutunut	ei toteutunut
4. Palveluverkosto ja -tilat	2	0,5	13	1,4	kesken	kesken
5. Henkilöstö ja organisaatio	5	4,2	14	3,85	kesken	kesken
6. Hankinnat, sopimukset ja logistiikka	4	0,03	9	0	ei toteutunut	ei toteutunut
7. Muu toiminnan kehittäminen ja sopeuttaminen.	0	1,6	17	0,43	toteutunut	ei toteutunut
Yhteensä	29	12,7	99	7,2	kesken	kesken

3.4 Alijäämän kattaminen

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Vuoden 2023 toteutunut alijäämä oli 90,3 miljoonaa euroa sekä vuoden 2024 alijäämä 87,1 milj. euroa, yhteensä 177 milj. euroa, joka on katettava 31.12.2026 mennessä.

Hyvinvointialueiden alijäämän kattamisvelvollisuus on kuntia ja kuntayhtymiä tiukempi. Alijäämän kattamisvelvollisuuden taustalla on valtion rahoitus sekä se, että hyvinvointialueilla on kuntia vähemmän mahdollisuuksia taloutensa tasapainottamiseen. Hyvinvointialuelain 122 §:n mukainen arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa. Hyvinvoin-

³⁹ <https://lapha.fi/tietoameista/talouden-sopeuttaminen>, 8.11.2024, 12:05. Taulukko ulkoisen tarkastuksen yksikkö. Aluehallitus 26.3.2025 § 140. Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024, s. 63; Tarkastuslautakunta 15.5.2025 § 49 Arviointikertomus 2024, s. 76

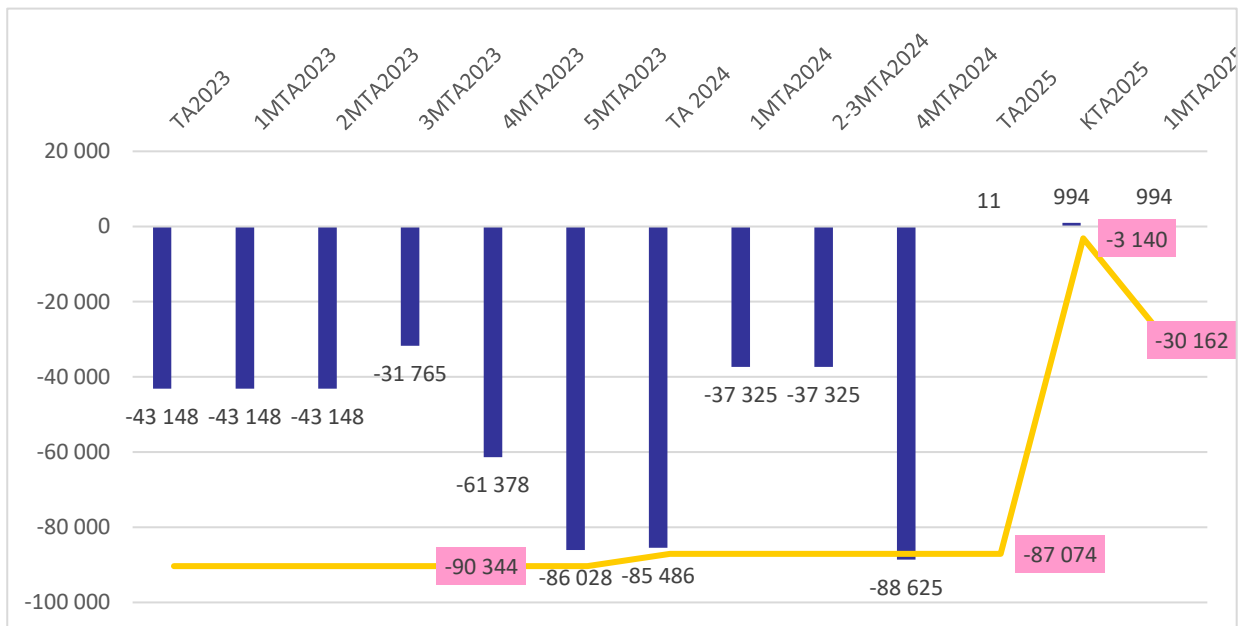
⁴⁰ Aluehallitus 10.11.2025 § 465. Talouden osavuositarkastus ajalta 1.1.-30.9.2025, s. 17–23

tialueen arviointimenettelyssä valtio ja hyvinvointialue arvioivat hyvinvointialueen taloudellisia sekä sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen liittyviä edellytyksiä selvittä tehtävistään.

Kaikki hyvinvointialueet ovat tehneet ensimmäisinä toimintavuosinaan (2023–2024) alijäämisen tuloksen, mistä voidaan päätellä, että rahoituspohja on alueen erityisistä piirteistä huolimatta kaikille vajavainen. Uusi rahoitusmalli tuotti kaikille alueille riittämättömän rahoituksen asukasluvusta tai edeltävästä toiminnan järjestämisen tavasta riippumatta.⁴¹

Lapin hyvinvointialueen vuosien 2023–2025 taloussuunnittelua on leimannut usein päivityvä tai puutteellinen tietopohja. Talousarvion 2025 valmistelua haastoi erityisesti valtiovarainministeriön rahoitus- ja painelaskelmat, jotka päivittyivät useaan kertaan ja poikkeamat olivat peräti yli 50 miljoonaa euroa.⁴² Talousarvio 2025 on sittemmin korjattu aluevaltuuston kokouksessa 10.2.2025 § 7. Vuoden 2025 ensimmäinen muutostalousarvio hyväksyttiin 7.4.2025 § 14. Alijäämän kehitystä talousarvioissa sekä toteutunutta alijäämää tilinpäätöksissä 2023 ja 2024 kuvataan Kuva 5.⁴³

Kuva 5. Alijäämän kehitys 2023–2025, 1 000 euroa.⁴⁴

⁴¹ Tarkastuslautakunta 22.5.2024 § 43 Arviointikertomus 2023, s. 63, s. 65

⁴² Tarkastuslautakunta 15.5.2025 § 49. Arviointikertomus 2024, s. 70

⁴³ KTA=korjattu talousarvio; MTA=muutettu talousarvio; TA=talousarvio; kuvassa tilinpäätös (2023 ja 2024) ja tilinpäätösennuste 2025 kuvattu keltaisella viivalla, luku pinkillä pohjalla.

⁴⁴ Aluevaltuusto 19.12.2022 § 137; Aluevaltuusto 6.2.2023 § 6; Aluevaltuusto 4.4.2023 § 14; Aluevaltuusto 12.6.2023 § 35; Aluevaltuusto 9.10.2023 § 52; Aluevaltuusto 18.12.2023 § 80; Aluevaltuusto 18.12.2023 § 81; Aluevaltuusto 19.2.2024 § 8; Aluevaltuusto 22.4.2024 § 15; Aluevaltuusto 10.6.2024 § 32; Aluevaltuusto 16.12.2024 § 74; Aluevaltuusto 16.12.2024 § 76; Aluevaltuusto 10.2.2025 § 7; Aluevaltuusto 7.4.2025 § 14; Aluevaltuusto 26.5.2025 § 21; Aluehallitus 25.8.2025 § 345.

Vuosina 2023 ja 2024 syntynyt alijäämä on suunniteltu katettavaksi viimeistään vuonna 2030.⁴⁵ Tämäkin edellyttää tuntuvia sopeuttamistoimenpiteitä vuosina 2026–2030. Sopeuttamisen kokonaistarve nousee 158 miljoonaan euroon. Alijäämän kattaminen voi osoittautua jopa lähes mahdottomaksi, mikäli siirtymätasausvähennys jää voimassa olevan lain mukaisesti pysyväksi osaksi rahoitusjärjestelmää. Siirtymätasauksesta johtuen pelkästään talouden tasapainon säilyttäminen vuositasolla edellyttää joka vuosi mittavia uusia sopeuttamistoimenpiteitä vuodesta 2026 alkaen.

Hyvinvointialueiden vertailua

Väliarvioinnissaan 2025 tarkastuslautakunta on vertaillut arviointimenettelyssä olevia hyvinvointialueita. Tunnusluvuiksi on aiempien arviointikertomusten tapaan otettu: asukasluku, toimintamenot (euroa), ylijäämä/alijäämä (euroa ja euroa per asukas) sekä työvoiman vuokraus (euroa ja euroa per asukas). Lisäksi on vertailtu alueen kuntien lukumäärää. Tunnusluvut ovat Q3 neljännesvuosiraportoinnista (osavuosikatsaus).⁴⁶

Arviointimenettelyyn otetuista hyvinvointialueista asukasluvultaan suurin on Keski-Suomen hyvinvointialue (273 271 asukasta), toiseksi suurin Lapin hyvinvointialue (176 150) ja pienin Itä-Uudenmaan hyvinvointialue (98 987). Osavuosikatsausten Q3/2025 perusteella alijäämä on sekä toteutuneina euroina (-44,2 miljoonaa euroa) että asukaslukuun suhteutettuna (-161 euroa) suurin Keski-Suomen hyvinvointialueella ja pienin Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella (Taulukko 8).

Taulukko 8. Tunnuslukuja hyvinvointialueittain (Q3/2025).⁴⁷

Hyvinvointialue	Asukasluku	Kuntien lukumäärä	Toimintamenot eur	Ylijäämä/Alijäämä eur	Alijäämä eur per asukas	Työvoiman vuokraus eur	Työvoiman vuokraus eur per asukas
Itä-Uusimaa	98 987	7	360 087 834	-1 695 015	-17	8 126 362	81
Keski-Suomi	273 271	22	1 089 893 891	-44 231 771	-161	8 179 023	30
Lappi	176 150	21	866 786 405	-13 634 250	-78	11 407 045	65

⁴⁵ Aluevaltuusto 16.12.2024 § 76. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 ja talousarvio 2025, s. 9

⁴⁶ Lisää tunnuslukuja alaluvussa 3.5.

⁴⁷ <https://www.tutkihallintoa.fi/hyvinvointialueiden-talous/hyvinvointialueen-neljannesvuosiraportointi>; 7.11.2025, 16:10

Muutostukiprojekti

Valtionvarainministeriö on syyskuussa 2024 nimennyt kuusi hyvinvointialuetta muutostukikeskusteluihin. Muutostukikeskustelut on käyty tammi – maaliskuun 2025 aikana. Projektin tuloksista Lapin hyvinvointialue sai loppuraportin, joka julkaistiin 31.5.2025 mennessä. Muutostukiprojektissa oli kyse vapaaehtoisista keskusteluista, jotka eivät ole lakisääteistä ohjausta eivätkä ensivaihe hyvinvointialuelain 123 §:n mukaiselle arviointimenettelylle. Lapin hyvinvointialue odotti muutostukiprojektista konkreettista apua talouden sopeuttamisohjelman seuraavaan vaiheeseen, joka valmistellaan osana talousarviota 2026 ja taloussuunnitelmaa 2026–2028.⁴⁸

Lapin hyvinvointialueen talous on ollut vuosina 2023–2024 merkittävästi alijäämäinen, ja vuoden 2024 talousarvion ylitys oli suuri. Vuoden 2025 talousarvio arvioitiin muutostukiprojektivaiheessa tasapainoiseksi, mutta siihen liittyi riskejä. Alueen palvelurakenteita on uudistettu, ja palvelut toimivat pääosin hyvin, mutta rahoitusjärjestelmä – erityisesti siirtymätasaus – koetaan epäedulliseksi.⁴⁹

Talouden johtamisessa esimerkkinä esiteltiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tietoon perustuva johtamismalli. Lapin alueen yksikkökustannuksissa korostuvat erityisesti iäkkäiden palvelut ja perustason vastaanottopalvelut, joiden kustannukset ovat maan keskiarvoa korkeammat. ICT-kustannukset ovat kohtuullisia alueen erityispiirteet huomioiden, mutta hajanaisuus aiheuttaa lisäkustannuksia. Digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämisessä nähdään kehityspotentiaalia.

Erikoissairaanhoidossa Lapin keskussairaalan tuottavuus on maan toiseksi matalin, vaikka hoitoepisodit ovat keskimääräistä vaativampia. Muutostukiprojektin loppuraportissa alueen suositellaan selvittävän tuottavuuserojen syitä ja potilasvirtoja eri sairaaloiden välillä. Tilojen osalta Lapin hyvinvointialueen tilakanta on maan viidenneksi suurin asukasta kohden. Erityisesti 3+1 vuoden vuokrasopimukset kunnista siirtyneissä tiloissa ovat kalliita, ja niiden uudelleen neuvottelu vuoden 2025 jälkeen tarjoaa merkittävän säästöpotentiaalin.

Lapin alueen hyvät käytännöt korostavat joustavaa ja laaja-alaista toimintaa, jossa paikallinen henkilöstö vastaa monipuolisesti väestön palvelutarpeisiin. Palveluja täydennetään etä- ja liikkuvilla palveluilla, ja ammattilaisresursseja jaetaan etätöiden avulla. Esimerkkinä toimii väestövastuuhoitajamalli, jossa yksi terveydenhoitaja tarjoaa monipuolisia palveluja koko alueen väestölle. Lisäksi koulujen ja palveluasumisyksiköiden yhteyteen on suunniteltu sote-asiointipisteitä. Muutostuen päätöstilaisuudessa hyvinvointialue arvioi keskustelujen avanneen ministeriöille Lapin erityispiirteitä ja tarjonnan hyvän pohjan jatkokehittämiselle. Saatuja suosituksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

⁴⁸ Aluehallitus 8.9.2025 § 367. Talousarviokehitys vuodelle 2026; ks. tarkemmin luku 3.3 Muutostukiprojekti

⁴⁹ Aluehallitus 28.5.2025 § 259. Hyvinvointialueiden muutostukiprojekti; VN 2025a, s. 11–16

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) syksyn 2024 asiantuntija-arvioiden⁵⁰ painopisteenä ovat palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja talouden hallintaa edistävät toimenpiteet. Arviossa todetaan, että Laphan taloustilanne on erittäin heikko. Talouden sopeuttamisohjelma on selkeästi perusteltu, mutta sille asetettu aikataulu on liian tiukka: tasapainoisen talouden saavuttaminen vuoden 2026 loppuun mennessä on epätodennäköistä. Lapin hyvinvointialueen jälkikäteistarkistus kattaa vain kaksi kolmannesta vuoden 2023 alijäämästä.

THL:n syksyn 2025 valtakunnallisen arvion mukaan sote-kustannusten ripeä kasvu taittui vuonna 2024. Asukaskohtaiset kustannukset olivat suurimmat ikääntyneillä kahden keskussairaalan alueilla Etelä-Savossa, Lapissa ja Kymenlaaksossa. Perusterveydenhuollon palvelutarpeeseen suhteutetut kustannukset olivat vuonna 2024 korkeimmat Kymenlaaksossa ja Lapissa, pienimmät Helsingissä ja Kanta-Hämeessä.⁵¹

Vuonna 2024 vammaisten henkilöiden palvelujen asukaskohtaiset kustannukset olivat suurimmat Etelä-Savossa ja Lapissa. Alueiden korkea kustannustaso selittävät palvelujen ja tukien laaja väestöpeittävyys sekä erityisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun maan keskitasoa korkeammat kustannukset. Myös laitospalvelujen kustannukset olivat molemmilla alueilla verrattain suuret. Vastaavasti maan alhaisimmat kustannukset olivat Päijät-Hämeessä ja Pirkanmaalla. Alueiden matalaa kustannustaso selittävät pääosin palveluasumisen sekä sosiaalityön ja -ohjauksen alhaiset kustannukset.⁵²

Hyvinvointialueiden ohjausneuvottelut käydään vuosittain.⁵³ Valtion ohjaus on strategista, hyvinvointialueiden toimintaa ja taloutta ohjataan kokonaisuutena. Ohjaus lähtee sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen valtakunnallisista tavoitteista, jotka tukevat julkisen talouden kestävyttä. Ohjaus perustuu yhdenmukaiseen ja vertailtavaan tietopohjaan ja kohdistuu hyvinvointialueen järjestämistehtäviin.

Syksyn 2023 neuvottelun suosituksena⁵⁴ Lapin hyvinvointialueelle talouden osalta olivat seuraavat:

- alueen on merkittävästi vauhditettava päätöksentekoa toiminnan ja palveluiden uudistamiseksi sekä talouden tasapainottamiseksi, ja
- alueen tulee tarkistaa sairaalapalvelujen työnjakoa vastaamaan palvelutarpeen mukaista palveluiden saatavuutta ja kustannusvaikuttavuutta.

⁵⁰ THL 2024a, s. 4; 6–7; 22; ja 24

⁵¹ THL 2025b, s. 16-17

⁵² THL 2025b, s. 19

⁵³ <https://vm.fi/hyvinvointialueiden-ohjaus>, 7.11.2024, 11:02

⁵⁴ <https://stm.fi/vuoden-2024-hyvinvointialueiden-neuvottelujen-poytakirjat-ja-liitteet>, 7.11.2024, 11:05

Syksyn 2024 neuvottelun suosituksena⁵⁵ talouden osalta olivat seuraavat:

- alueen on täsmennettävä ja konkretisoitava muutosohjelman toimenpiteitä, varmistettava niiden ripeä toimeenpano ja kustannusvaikutusten saavuttaminen talouden tasapainottamiseksi,
- alueen on varmistettava ikääntyneiden palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja palvelurakenteen kustannusvaikuttava uudistaminen, ja
- alueen on jatkettava sairaalapalveluiden työnjaon uudistamista vastaamaan henkilöstön riittävyttä sekä palvelutarpeen mukaista palveluiden saatavuutta ja kustannusvaikuttavuutta.

Syksyn 2025 neuvottelun ajankohta on joulukuussa 2025.⁵⁶

3.5 Arviointimenettely

Valtiovarainministeriö käynnistää päätöksellään hyvinvointialuelain § 123:n edellytysten täyttyessä tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä sote-järjestämislaki) 27 §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveysministeriön aloitteen perusteella arviointimenettelyn, jossa valtio ja hyvinvointialue arvioivat hyvinvointialueen taloudellisia sekä sosiaali- ja terveystalouden palveluja ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen liittyviä edellytyksiä selvittää tehtävistään (hyvinvointialueen talouteen liittyvät arviointimenettelyt edellytykset). Arviointimenettelyä varten asetetaan arviointiryhmä, jonka jäsenet nimeävät valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja hyvinvointialue.

Valtiovarainministeriö nimeää hyvinvointialuetta kuultuaan ryhmän puheenjohtajaksi hyvinvointialueesta ja ministeriöistä riippumattoman henkilön. Arviointiryhmä tekee ehdotuksen hyvinvointialueen talouden tervehtyttämiseksi sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimituksista. Lisäksi arviointiryhmän on käsiteltävä hyvinvointialue- ja maakuntajakolain (614/2021) 6 §:ssä tarkoitettu ehdotus hyvinvointialueen muuttamisen vireillepanosta.

Lapin hyvinvointialue

Lapin hyvinvointialueen asukaskohtainen kumulatiivinen alijäämä oli edelleen maan suurin vuonna 2024. Kustannukset kasvoivat ripeästi ja samalla alueen taloudellinen asema suhteessa muihin hyvinvointialueisiin heikkeni. Sopeutustavoitteesta saavutettiin alle kolmannes. Valtioneuvoston vuoden 2024 ohjausneuvotteluissa antama suositus

⁵⁵ VN 2025b, s. 5

⁵⁶ Johtoryhmän tiedote 14/2025; <https://lapitoy.sharepoint.com/sites/laphaintra-tietoa-hyvinvointialueesta/sitepages/johtoryhm%C3%A4t.aspx>; 5.11.2025, 12:41

palvelurakenteen keventämisestä ja muutosohjelman ripeästä toimeenpanosta toteutui vain osittain.⁵⁷

Hyvinvointialueen alkuvuosina kertyneet alijäämät osoittavat, etteivät valtionrahoitus ja maksutuotot ole riittäneet alueen nykyisellä tavalla järjestettyihin palveluihin. Alueella ei ole realistisia edellytyksiä kattaa kertyneitä alijäämiä vuoden 2026 loppuun mennessä. Alueen taloudellisen tilanteen, suuren sopeutustarpeen ja pitkän aikavälin rahoitusnäkökymien perusteella alueen kyvykkyys järjestää asukkaiden tarpeen mukaisia lakisääteisiä palveluja heikkenee nopeasti, ellei sopeuttamisohjelman toteutumista kyetä vauhdittamaan.⁵⁸

Valtiovarainministeriö päätti 17.6.2025 käynnistää hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:ssä säädetyn arviointimenettelyn Lapin hyvinvointialueella (aluevaltuusto 18.8.2025 § 45). Arviointiryhmän kokoonpano on seuraava:⁵⁹ puheenjohtajana toimii kaupunkineuvos Jyrki Myllyvirta; hyvinvointialueen nimeämänä jäsenenä hyvinvointialuejohtaja Jari Jokela (varajäsen talousjohtaja Anne Räisänen), valtiovarainministeriön nimeämänä jäsenenä hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, sosiaali- ja terveysministeriön nimeämänä jäsenenä johtaja Andreas Blanco Sequeiros ja sisäministeriön nimeämänä jäsenenä johtava asiantuntija Jaana Määttä. Lisäksi Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen puheenjohtaja Timo Peisa on kutsuttu osallistumaan asiantuntijana arviointiryhmän kokouksiin.⁶⁰ Arviointiryhmän sihteerinä ja pysyvänä asiantuntijana toimii finanssineuvos Antto Korhonen valtiovarainministeriöstä. Arviointiryhmän toimikausi on 14.8.2025-12.6.2026.⁶¹

Aluevaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat aluevaltuuston päätöksiä toimenpiteistä. Arviointimenettely rajoittaa hyvinvointialueen viranomaisten toimivaltaa. Arviointimenettelyn ja arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten toimeenpanon aikana hyvinvointialueen viranomainen saa tehdä päätöksen, jolla olisi merkittäviä, pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen tai joka olisi arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten vastainen, vain jollei päätöstä välttämättömistä syistä ja asian kiireellisyyden vuoksi voida lykätä.⁶²

Hyvinvointialueiden arviointimenettelyssä palveluiden järjestämisen arvioinnilla on kuntien arviointimenettelyä suurempi rooli. Hyvinvointialueiden arviointimenettelyssä arvioidaan talouden tunnuslukujen lisäksi hyvinvointialueiden kykyä järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Hyvinvointialueiden toteutuneista aiemmista arviointimenettelyistä ei ole vielä kokemuksia, koska hyvinvointialueet ovat vasta 1.1.2023 alkaen aloittaneet varsinaisen toimintansa.⁶³

⁵⁷ THL 2025b, s. 6-7

⁵⁸ THL 2025b, s. 6-7

⁵⁹ VN/19134/2025

⁶⁰ Aluevaltuusto 18.8.2025 § 45

⁶¹ VN/19134/2025

⁶² Laki hyvinvointialueesta 611/2021 § 124

⁶³ VTV 2024a, s. 31-39

Arviointiryhmä on esittänyt Laphalle palveluverkkoon, vuokrasopimuksiin ja erikoissairaanhoidon koskevia seuraavia toimenpiteitä:⁶⁴

- Arviointiryhmä pitää välttämättömänä, että valmisteltava uusi sopeuttamisohjelma sisältää uskottavat konkreettiset toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi vuosina 2026–2028 ja että suunnitelma toimeenpannaan siten, että se vaikuttaa hyvinvointialueen alueen talouteen mahdollisimman nopeasti;
- Hyvinvointialue päättää toimeenpanna palveluverkkoa ja toimitiloja koskevia muutoksia vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman hyväksynnän yhteydessä niin, että alueen toimitilakustannuksia saadaan vuonna 2026 alennettua merkittävästi vuoden 2025 tasosta ja että kustannusten lasku jatkuu taloussuunnitelmakaudella;
- Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n ja muista ostopalvelusopimuksista irtautuminen heti kuin kustannusvaikuttavasti mahdollista; sekä
- Länsi-Pohjan sairaalan merkittävä profiilimuutos.

Arviointiryhmän antamia toimenpide-ehdotuksia on tarkennettu siten, että hyvinvointialue irtisanoo Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n kanssa solmitun sopimuksen päättymään mahdollisimman pikaisesti, kuitenkin viimeistään 31.12.2027. Länsi-Pohjan sairaalan toiminta muutetaan vastaamaan lähinnä alueen perusterveydenhuollon tarpeita ja että alueen muut terveystaloudelliset palvelut mitoitetaan tämän mukaisesti. Erikoissairaanhoidon luetuvia palveluita tarjotaan perusterveydenhuollon yhteydessä niiltä osin kuin se on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua.⁶⁵

Mikäli Lapin hyvinvointialue ei kykene tekemään päätöksiä arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksista, eikä talouden tasapainotus etene, on lainsäädännön perusteella mahdollista:⁶⁶

- Siirtää Meri-Lapin väestön sote-järjestämismääräykset Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle (Pohde)
 - o Hyvinvointialuelaki 7 § ja 8. luku, Sote-järjestämislaki 8 §
- Käynnistää osa-aluejakomuutos, jolloin Meri-Lapin kuntia on mahdollista siirtää Laphasta Pohteeseen mahdollisen uuden lain voimaantulua
 - o Hallituksen esitys on annettu 18.9.2025 Hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamiseksi⁶⁷
 - o Aluejaon muutos tulisi voimaan 1.1.2030 alkaen
- Käynnistää aluejakomuutos, jolloin hyvinvointialueiden lukumäärä muuttuu. Koko Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueet yhdistyisivät.
 - o Hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki 614/2021 § 8–11

Lisäksi mahdollisuutena on tulevan Suomen hallituksen ohjelmassa (2027–2031) muuttaa hyvinvointialueiden määrää lainsäädännöllä.

⁶⁴ Aluehallitus 20.10.2025 § 431, liite, s. 14

⁶⁵ Aluehallitus 20.10.2025 § 431, s. 21

⁶⁶ Aluehallitus 20.10.2025 § 431, s. 22

⁶⁷ HE 91/2025

Arviointimenettelyssä olevat hyvinvointialueet

Laphan lisäksi kaksi muuta hyvinvointialuetta, Itä-Uusimaa ja Keski-Suomi, ovat arviointimenettelyssä. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen kuuluu seitsemän kuntaa⁶⁸ ja asukkaita alueella on lähes 100 000. Keski-Suomen hyvinvointialueeseen kuuluu 22 kuntaa⁶⁹ ja asukkaita alueella on yli 270 000. Rahoitusta alueet saavat seuraavasti: Keski-Suomi eniten, 1,3 miljardia euroa (4 652 euroa per asukas), Lapha 1,1 miljardia euroa (5 729) ja Itä-Uusimaa noin 450 miljoonaa euroa (4 298). Siirtymätasaus on Itä-Uudellamaalla ja Laphalla negatiivinen, Keski-Suomella positiivinen. (Taulukko 9).

Taulukko 9. Arviointimenettelyssä olevien hyvinvointialueiden tunnuslukuja.⁷⁰

Hyvinvointialue	Asukasluku	Rahoitus 2025, euroa	Siirtymätasaus 2025, euroa	Rahoitus 2025, euroa/asukas
Itä-Uusimaa	98 987	448 935 816	-23 537 776	4 298
Keski-Suomi	273 271	1 254 498 588	16 793 501	4 652
Lappi	176 150	1 058 645 296	-49 446 783	5 729

Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset Keski-Suomen hyvinvointialueelle talouden sopeuttamiseksi on esitelty aluevaltuuston kokouksessa 4.11.2025 § 81. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloudellinen tilanne vaatii välittömästi päätöksentekoa ja toimia taloudellisen tilanteen kohentamiseksi. Tämän vuoksi arviointiryhmä esitti toimenpide-ehdotuksenaan, että hyvinvointialue hyväksyy ja pikaisesti toimeenpanee palveluverkkoa koskevan suunnitelman niin, että sillä saavutetaan vähintään arvioidut noin 18,6 miljoonan euron taloudelliset vaikutukset ja lisäksi päättää edelleen jatkaa palveluverkkoon liittyvien, hyvinvointialueen taloutta kohentavien toimenpiteiden valmistelua.⁷¹

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus tai aluevaltuusto ei ole käsitellyt arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksia kokouksissaan. Aluevaltuuston kokouksessa 22.10.2025 § 69 Ajankohtaiset asiat aluevaltuustolle kerrottiin, että arviointiryhmässä on käyty aktiivista vuoropuhelua talouden tasapainottamiseksi, konkreettisia toimenpide-ehdotuksia ei tuotu esille.⁷²

⁶⁸ Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Porvoo, Pukkila ja Sipoo

⁶⁹ Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski

⁷⁰ <https://vm.fi/rahoituslaskelmat>, 6.11.2025, 15:26

⁷¹ Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkkoesitys, vaihe 2; https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2025-10/TIIVIS_lopullinen%20palveluverkkoesitys_vaihe2_08102025.pdf, 6.11.2025, 15:42

⁷² <https://itauusimaa.cloudnc.fi/fi-FI>; 6.11.2025, 15:56

Arviointihavainnot – Talouden arviointia

- ★ Lapissa väestö on verrattain ikääntynyttä ja sairastavuus suurta. Lapin korkeita kustannuksia selittävät iäkkäiden palvelujen suuri peittävyys, raskaaseen ympärivuorokautiseen hoivaan painottuva palvelurakenne sekä palvelutarpeeseen nähden tiheä terveydenhuollon palveluverkko.
- ★ Lapin hyvinvointialueen talouden sopeuttamisohjelman tavoitteet eivät ole toteutuneet suunnitellusti. Erityisesti Lapin hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon on huomattavasti maan keskitasoa kalliimpaa.
- ★ Lapin hyvinvointialueelle on kertynyt alijäämiä Q3 ennusteen mukaan noin 205 milj. euroa. Alijäämän kattaminen ei ole realistista vuoden 2026 loppuun mennessä.
- ★ Hyvinvointialuelain mukainen arviointimenettely on aloitettu 17.6.2025. Arviointiryhmä on kokoontunut kolme kertaa ja antanut toimenpide-ehdotuksiin mm. palveluverkkoon ja erikoissairaanhoidon liittyen. Toiminnan muutokset taloudessa näkynee viiveellä.
- ★ Viestintä arviointimenettelyn etenemisestä oikea-aikaisesti eri sidosryhmille vaatii erityistä huomiota.

4 Lähteet

A. Kirjallisuus

Leppänen, P., Sorvettula, J. & Valli-Lintu, A. 2024. Hyvinvointialue. Järjestäminen, hallinto ja talous. Alma Media, Helsinki. Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus.

B. Virallislähteet

Säädökset

EPNDir (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta 26.10.2016 (saavutettavuusdirektiivi)

Hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki 614/2021

Kielilaki 423/2003

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019

Laki hyvinvointialueesta 611/2021

Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021
Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999
Saamen kielilaki 1086/2003

Säädösvalmisteluaineisto

HE 241/2020 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaiksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.
HE 91/2025. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

C. Muut lähteet

Asiakirja-aineistot

Aluehallitus 22.1.2025 § 16. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen talouden sopeuttamisohjelman päivitys
Aluehallitus 26.3.2025 § 140. Lapin hyvinvointialue. Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024.
Aluehallitus 28.5.2025 § 259. Lapin hyvinvointialue. Hyvinvointialueiden muutostukiprojekti.
Aluehallitus 25.8.2025 § 345. Lapin hyvinvointialue. Talouden osavuosikatsaus ajalta 1.1.-30.6.2025.
Aluehallitus 8.9.2025 § 367. Lapin hyvinvointialue. Talousarviokehys vuodelle 2026.
Aluehallitus 20.10.2025 § 431. Lapin hyvinvointialue. Arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksia.
Aluehallitus 10.11.2025 § 465. Lapin hyvinvointialue. Talouden osavuosikatsaus ajalta 1.1.-30.9.2025.
Aluevaltuusto 2.3.2022 § 5. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen hallintosääntö.
Aluevaltuusto 19.12.2022 § 137. Lapin hyvinvointialue. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2023–2025 ja talousarvio 2023.
Aluevaltuusto 6.2.2023 § 5. Lapin hyvinvointialue. Hyvinvointialuestrategia.
Aluevaltuusto 6.2.2023 § 6. Lapin hyvinvointialue. Muutokset vuoden 2023 talousarvioon.
Aluevaltuusto 4.4.2023 § 14. Lapin hyvinvointialue. 2. muutos talousarvioon 2023.
Aluevaltuusto 12.6.2023 § 35. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialue. 3. muutos talousarvioon 2023.
Aluevaltuusto 9.10.2023 § 52. Lapin hyvinvointialue. 4. muutos talousarvioon 2023.
Aluevaltuusto 18.12.2023 § 80. Lapin hyvinvointialue. 5. muutos talousarvioon 2023.
Aluevaltuusto 18.12.2023 § 81. Lapin hyvinvointialue. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026 ja talousarvio 2024.
Aluevaltuusto 19.2.2024 § 8. Lapin hyvinvointialue. 1. muutos talousarvioon 2024.
Aluevaltuusto 22.4.2024 § 15. Lapin hyvinvointialue. 2. ja 3. muutos talousarvioon 2024.
Aluevaltuusto 22.4.2024 § 19. Lapin hyvinvointialue. Talouden sopeuttamisohjelma.

- Aluevaltuusto 10.6.2024 § 32. Lapin hyvinvointialue. Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023.
- Aluevaltuusto 16.12.2024 § 74. Lapin hyvinvointialue. 4. muutos talousarvioon 2024.
- Aluevaltuusto 16.12.2024 § 76. Lapin hyvinvointialue. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 ja talousarvio 2025.
- Aluevaltuusto 10.2.2025 § 7. Lapin hyvinvointialue. Korjaus toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2025–2027 ja talousarvioon 2025.
- Aluevaltuusto 10.2.2025 § 8. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen talouden sopeuttamisohjelman päivitys.
- Aluevaltuusto 7.4.2025 § 14. Lapin hyvinvointialue. 1. muutos talousarvioon 2025.
- Aluevaltuusto 7.4.2025 § 16. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen hallintosääntö.
- Aluevaltuusto 26.5.2025 § 21. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen vuoden 2024 tilinpäätös, tilintarkastuskertomus ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille.
- Tarkastuslautakunta 24.8.2023 § 72. Lapin hyvinvointialue. Arviointisuunnitelma 2023-2025.
- Tarkastuslautakunta 14.12.2023 § 116. Lapin hyvinvointialue. Palautekyselyn raportti.
- Tarkastuslautakunta 22.5.2024 § 43. Lapin hyvinvointialue. Arviointikertomus 2023.
- Tarkastuslautakunta 21.11.2024 § 97. Lapin hyvinvointialue. Tarkastuslautakunnan väliarviointi 2024.
- Tarkastuslautakunta 27.3.2025 § 30. Lapin hyvinvointialue. Arviointiperiaatteet 2025-2027.
- Tarkastuslautakunta 15.5.2025 § 49. Lapin hyvinvointialue. Arviointikertomus 2024.
- Tarkastuslautakunta 15.5.2025 § 51. Lapin hyvinvointialue. Hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä, mittarityöryhmän raportti 2025.
- Tarkastuslautakunta 13.8.2025 § 70. Lapin hyvinvointialue. Tarkastuslautakunnan työohjelma 2025-2026.

Pöytäkirja-aineistot

- Aluehallitus 18.12.2024 § 576. Lapin hyvinvointialue. Terveyspalvelujen sekä pelastus- ja ensihoitopalvelujen toimialojen vastuualuejako 1.1.2025 lukien
- Aluehallitus 18.12.2024 § 577. Lapin hyvinvointialue. Tukitoimintojen toimialat.
- Aluehallitus 5.2.2025 § 55. Lapin hyvinvointialue. Talouden sopeuttamisohjelman päivitys.
- Aluehallitus 20.10.2025 § 431. Lapin hyvinvointialue. Arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksia.
- Aluevaltuusto 31.8.2022 § 84. Lapin hyvinvointialue. Tilintarkastuspalvelut.
- Aluevaltuusto 9.10.2023 § 51. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen tilintarkastuspalvelujen option käyttö tilikaudelle 2024.
- Aluevaltuusto 28.10.2024 § 59. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen tilintarkastuspalvelujen option käyttö vuodelle 2025.
- Aluevaltuusto 16.12.2024 § 77. Lapin hyvinvointialue. Lapin hyvinvointialueen talouden sopeuttamisohjelman päivitys
- Aluevaltuusto 10.2.2025 § 8. Lapin hyvinvointialue. Talouden sopeuttamisohjelman päivitys.
- Aluevaltuusto 9.6.2025 § 34. Lapin hyvinvointialue. Tarkastuslautakunnan jäsenten valinta, valtuustokausi 2025-2029

Aluevaltuusto 18.8.2025 § 45. Lapin hyvinvointialue. Arviointimenettely.
Aluevaltuusto 18.8.2025 § 46. Lapin hyvinvointialue. Tilintarkastuspalvelujen hankinta.
Tarkastuslautakunta 17.8.2022 § 20. Lapin hyvinvointialue. Tilintarkastuspalvelut.
Tarkastuslautakunta 17.6.2025 § 58. Tilintarkastuspalvelujen hankinta.
Tarkastuslautakunta 13.8.2025 § 70. Lapin hyvinvointialue. Tarkastuslautakunnan työohjelma 2025-2026.
Tarkastuslautakunta 26.9.2024 § 74. Tarkastuslautakunta kuulee talousjohtajan esittelyn.

Muut

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue. Aluevaltuusto 22.10.2025 § 69. Ajankohtaiset asiat. Kokouksen tallenne; <https://www.youtube.com/watch?v=RqJGjebSLfk>, 6.11.2025, 16:00

Keski-Suomen hyvinvointialue. Aluevaltuusto 4.11.2025 § 81. Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset Keski-Suomen hyvinvointialueelle talouden sopeuttamiseksi.

STM 2022:18. Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023-2026.

STM 2024:2. Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle.

THL 2025a. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Lapin hyvinvointialueella. Alueellinen asiantuntija-arvio, syksy 2025.

THL 2025b. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa. Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2025.

THL 2025c. Tilannekuvia hyvinvointialueilta: muutokset palvelujärjestelmässä sote-uudistuksen alkuvuosina.

VN 2025a. VN/29405/2024. Hyvinvointialueiden muutostukiprojektin loppuraportti.

VN 2025b. VN/29738/2024. Lapin hyvinvointialueen neuvottelu.

VN 2025c. Valtakunnalliset strategiset tavoitteet hyvinvointialueiden tehtävien hoitamiseksi vuosille 2025–2029.

VN 2025d. VM, STM ja SM 2.10.2025. Hyvinvointialueiden tilannekuva 3/2025.

VN/19134/2025. Valtiovarainministeriön asettamispäätös 11.8.2025. Lapin hyvinvointialueen arviointiryhmän asettaminen.

VM/2024/238. Valtioneuvoston päätös Lapin hyvinvointialueen vuoden 2025 lainanottovaltuuden muuttamisesta

VTV 2024a. Valtiontalouden tarkastusvirasto. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 2/2024. Arviointimenettelyn toimivuus kuntien talouden tasapainottamisessa ja palveluiden turvaamisessa.